

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIS-2439/11-S

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola Čáslav, Sadová 1756, okres Kutná Hora
Sídlo:	Sadová 1756, 286 01 Čáslav
IČ:	71 176 683
Identifikátor:	650 058 135
Právní forma:	Příspěvková organizace
Zastoupená:	Mgr. Pavel Škarka
Zřizovatel:	Město Čáslav
Místo inspekční činnosti:	Sadová 1756, 286 01 Čáslav
Termín inspekční činnosti:	19. - 24. říjen 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného **Základní školou Čáslav, Sadová 1756, okres Kutná Hora** podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů; zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušného školního vzdělávacího programu; zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho soulad s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona (ŠZ). Sledované období je školní rok 2008/2009 až 2011/2012 ke dni inspekce. Hodnocenou částí byla základní škola.

Aktuální stav školy

Základní škola Čáslav, Sadová 1756, okres Kutná Hora vykonává činnost základní školy (ZŠ), školní družiny (ŠD) a školní jídelny. Škola má 18 tříd s 352 žáky. Naplňuje vlastní vzdělávací program s názvem „*Sadovák školní vzdělávací program pro základní vzdělávání*“ (ŠVP) zaměřený na výuku cizích jazyků a sportovních aktivit. Třetím rokem počet žáků minimálně stoupá. Stanovená kapacita školy je naplněna na 63 %.

Tzv. sportovní třídy se zaměřují na všestrannou tělesnou zdatnost žáků. Vyučuje se anglický a německý jazyk. Realizuje projekt „*S Turem tu i zítra budem*“, při kterém žáci spolupracují pomocí interaktivního webu s dalšími školami. Výuka s ohledem na dopravní obslužnost začíná v 7:50 hodin.

Moderní škola byla otevřena v roce 2003. Její umístění v klidné okrajové části města umožňuje využít rozsáhlé prostory kolem školy pro sportovní aktivity, pro pracovní činnosti, přírodovědné předměty a pro trávení volného času. Může přijímat handicapované žáky, má bezbariérový přístup do všech částí areálu. Pedagogický sbor se průběžně stabilizoval, došlo k jeho zkvalitnění. V letošním školním roce proběhla jeho výrazná obměna. K silným stránkám školy patří pozitivní pracovní prostředí, materiální zajištění vzdělávání a využívání ICT při výuce. Externí evaluace školy v širším rozsahu probíhá poprvé. Od svého vzniku byla hodnocena pouze oblast cizojazyčného vzdělávání.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Vzdělávací nabídka, podmínky a termíny zápisu žáků jsou uveřejňovány včas a obvyklým způsobem. Podrobnější informace zákonní zástupci získávají před přijímáním žáků do školy na informativních schůzkách. Závažná sdělení jsou umístěna na webových stránkách školy. Adaptaci budoucích žáků umožňuje spolupráce s učitelkami mateřské školy a přípravný program tzv. „*Hravé učeničko*“. Učitelky ZŠ seznamují děti a jejich rodiče hravou formou se školní prací jak přímo ve třídě, tak i ve specializovaných učebnách.

Škola zohledňuje zákonné požadavky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (*SVP*). Tři z nich pracují podle individuálních vzdělávacích plánů (*IVP*). V běžných třídách jim učitelé věnují zvýšenou osobní péči. Škola zajistila jedné žákyni asistentku pedagoga, která jí pomáhá v komunikaci s okolím a v přípravě na činnosti během vyučování. Součinnost učitelky a asistentky pedagoga byla přínosná a umožňovala individualizaci výuky. Škola s ohledem na tyto žáky účinně spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními. Další formou podpory žáků je zohlednění v klasifikaci, u některých žáků se využívá slovní hodnocení. Žáci s vadou řeči mohou navštěvovat logopedii. Neúspěšným i nadaným žákům vytváří škola přiměřené podmínky pro jejich rozvoj formou individuálního přístupu, doučování, příprav na soutěže, zpřístupnění výpočetní techniky a mimoškolní činnosti. Výraznou podporou jsou studijní materiály pro jednotlivé předměty umístěny na webu školy. Pomoc žákům monitoruje výchovná poradkyně a pravidelně hodnotí její účinnost při pedagogické radě (*PR*). Reeducaci specifických výukových obtíží (vývojová porucha učení) mimo běžnou výuku škola v letošním školním roce nerealizuje.

Minimální preventivní program (*MPP*) má běžnou úroveň. Škola realizuje přednášky a besedy pro žáky v rámci primární prevence sociálně patologických jevů (*SPJ*), prostředky poskytuje zřizovatel z fondu města (protidrogová opatření). Projektový den s názvem *Etika* umožňuje žákům získávat zážitkovou metodou nové zkušenosti a dovednosti v oblasti sociální gramotnosti. Vstřícnosti HZS a Policie ČR využívá škola při výuce některých aktivit (dopravní výchova, činnosti za mimořádných událostí). *Smlouva mezi učitelem a žákem* usiluje o zlepšení vztahů ve třídních kolektivech. Její zavedení mělo parciální vliv na zlepšení klima třídy. Přes snahu pracovníků školy se vyskytují negativní jevy (záškoláctví, kouření). Tyto výchovné problémy žáků se řeší v součinnosti s PPP v Kutné Hoře.

ŠVP byl upraven podle doporučení České školní inspekce. Dodržuje stanovenou strukturu a je zveřejněn. Učební plán (*UP*) na 2. stupni nabízí dvě varianty. V každém ročníku třída

s označením B) má vyšší počet hodin tělesné výchovy. Oba UP se liší časovou dotací volitelných předmětů, ale jsou v souladu s učebním plánem rámcového vzdělávacího programu. Žáci si mohou vybírat z jejich široké nabídky. S ohledem na priority školy je třetina z nich zaměřena na výuku cizích jazyků. Kromě nich disponibilní hodiny škola používá k posílení časové dotace povinných předmětů. Integrovaný předmět *Člověk a ochrana zdraví* v 8. ročníku v sobě propojuje obsah učiva předmětů *přírodopis a výchova ke zdraví*. Průřezová témata jsou vhodně začleněna do vzdělávacích obsahů předmětů formou integrace tematických okruhů a do projektových dnů.

Čtenářská gramotnost (ČG) je rozvíjena převážně prací s texty. Žáci jsou vedeni ke čtení s porozuměním, k interpretaci, k posouzení obsahu i ke čtenářství. S texty většinou úspěšně pracovali a komunikovali na odpovídající úrovni. Vyučující v rámci vhodných organizačních forem a metod práce vytvářeli prostor pro jejich spontánní mluvní projevy, měli na zřeteli jejich motivaci. Frontální výuka byla střídána se skupinovým vyučováním, prací s jednotlivými žáky podle stupně dosažených vědomostí i podle nadání. K rozvoji čtenářských a komunikativních dovedností přispívá zapojení žáků do literárních a recitačních soutěží. Podporuje ji činnost *Klubu mladých diváků*, *Klubu mladých čtenářů* a spolupráce s *Městskou knihovnou a Městským muzeem*. Žakovská knihovna vybavená základními knižními tituly a interaktivní technikou umožňuje netradiční způsoby výuky, zejména seznamování žáků s ukázkami umělecké a dokumentární tvorby. Ve škole je vydáván časopis „*Sadováček*“, kde mohou žáci uplatnit ve vlastní tvorbě stylistické a jazykové dovednosti. Školní časopis se stal jedním ze spojovacích článků mezi žáky, v internetové podobě i mezi školou a veřejností. Hodnocení žáků probíhalo v hodinách průběžně, chybělo ohodnocení jednotlivce známkou, sebehodnocení bylo uplatněno minimálně. Podpora ČG ve všech sledovaných předmětech měla nadprůměrnou úroveň.

V hodinách s přírodovědnou tematikou převládaly efektivní vyučovací postupy. Žáci získávali poznatky o přírodě praktickými činnostmi (pozorování krajiny, jednoduché pokusy). Měli možnost manipulovat s laboratorní technikou a experimentovat. Dostávali příležitost zorganizovat si svou práci. Výklad a návodné otázky učitelé podávali zpravidla jasně a formou odpovídající potřebám a úrovni žáků. V polovině hodin byla uplatněna kooperativní činnost v malých skupinách, žáci prokázali kompetence k řešení problému, výrazná byla schopnost reálně si ověřit správnost postupu a výsledek odhadnout. Pokud dostali prostor, efektivně komunikovali. Při plnění zadaných úkolů využívali areál školy, byla u nich rozvíjena vnímavost ke svému prostředí a přírodě. Nebyla zařazena samostatná práce s učebnicemi, případně odbornou a naučnou literaturou, jejíž využití by usnadnilo osvojení nových poznatků. Průběžné hodnocení poskytovalo účinnou zpětnou vazbu a informovalo okamžitě učitele o pokroku, popř. neúspěchu žáků. V letošním školním roce si žáci neměli možnost vybrat žádný volitelný ani nepovinný předmět s přírodovědnou tematikou.

Koordinátor environmentálního vzdělání, výchovy a osvěty (EVVO) vypracovává *Roční environmentální program* se zaměřením na ekologické chování žáků, zaměstnanců i provozu školy. Škola realizuje projekt „*Recyklohraní*“ a soutěž ve sběru papíru a železa, při nichž se žáci názorně vzdělávají v oblasti třídění a recyklace odpadů. Péče o chované živočichy, vytváření nových prostor sloužících k výuce a praktické úkoly v rámci *Dne Země* podporují u nich odpovědnost za životní prostředí, stejně jako součinnost s Ekocentrem Kutná Hora. Hodnocení programu EVVO je relevantní.

V hodinách matematiky a informatiky byly používány názorné ukázky, zadání řešených úloh vycházelo z reálné skutečnosti. Výklad měl logický sled. Komunikační dovednosti

žáků byly rozvíjeny zejména vyžadováním správného používání odborné terminologie. Odpovídající byla vytíženost žáků po celou hodinu. V rámci procvičování byly zařazeny diferencované úlohy podle obtížnosti. Učitelé poskytovali žákům dostatek času na upevňování učiva, ale v polovině hodin žáci neměli možnost volby řešení. Minimálně byly navozovány problémové situace. V hodinách chyběly aktivity směřující k rozvoji schopností nadaných žáků. Efektivně byla využívána práce s chybou. V rámci výuky matematiky se uskutečňuje seminář z finanční gramotnosti. Pod vedení pracovníka *Fin Centra* žáci 9. ročníků se seznamují se základy finanční matematiky (základní pojmy) vyplývající ze ŠVP a na praktických úlohách si ověřují zásadní postupy výpočtů z této oblasti. Předmět *informatika* cíleně rozvíjí u žáků informační a matematické kompetence.

Žáci měli v hodinách k dispozici potřebné učební pomůcky, učebnice i pracovní sešity. Ve většině hodin úspěšně rozvíjeli a upevňovali své sociální kompetence. Klima bylo uvolněné, podporovalo motivaci žáků k učení. Ti projevovali převážně pozitivní vztah k výuce. Integrace žáků se ŠVP kladla větší nároky na žákovské kolektivy a zároveň posilovala jejich vnitřní vztahy. Konfliktní jednání žáků nebylo patrné. Pozitivně působila práce žákovského parlamentu. Zástupci tříd se aktivně podíleli na udržování pořádku a kázně ve škole. Žákům nedělá zpravidla problém vyslovit svůj názor, naslouchat ostatním a hovořit s dospělými. Jedním z komunikačních nedostatků je neúplná slovní zásoba a styl mluveného projevu žáků.

Vystupování učitelů bylo přátelské a vstřícné. V dostatečné míře využívali vybavení pracoven, demonstrační metody a názorné pomůcky. Maximálně začleňovali didaktickou a výpočetní techniku, odbornou literaturu a připravené žákovské práce. Diferenciace učiva podle schopností žáků zařazovali při samostatné práci. Měli dostatečné informace o žácích, u kterých byly diagnostikovány poruchy chování a učení. Ve většině hodin k nim přistupovali individuálně. Příležitosti k rozvoji ve vzdělávání jsou: v zařazování sebereflexe žáků a hodnocení spolužáků během výuky, ve vedení žáků, aby uměli na závěr bilancovat a odlišit podstatné učivo od nepodstatného a ve využívání komplexních metod.

Ke sledování a hodnocení výsledků žáků učitelé používají běžné evaluační nástroje. Jejich hodnocení poskytuje přehled o úrovni znalostí žáků, signalizuje případné nedostatky. Někteří vyučující (výchovné předměty) provádí klasifikaci v rozporu s pravidly hodnocení výsledků žáků (demotivační zápisy) a nepoužívají jednotnou klasifikační stupnici (mínus). K dispozici mají souběžně žákovské knížky a elektronické žákovské knížky. Jejich snaha o podporu neprospívajících byla zčásti úspěšná. Počet těchto žáků se podařilo snížit na 0,6 %. Završením úsilí žáků 9. ročníku jsou tzv. absolventské práce. Podle zájmu si vyberou předmět a po konzultaci s vyučujícím vhodné téma. Závěrečné práce (kvalitní úrovně) obhajují před svými spolužáky a komisí.

Vlastní hodnocení školy je reálnou hodnotící zprávou. Evaluační zpráva vychází především z informací získaných z dotazníků všech klientů školy. Vedení školy sleduje a ověřuje kvalitu výuky v rámci běžných hospitací. V případě potřeby zadává vlastní písemné práce (předmětové komise). Nevyužívá pravidelně externí testování. Loni se škola účastnila mezinárodních testů TIMSS A PIRLS. Přejít žáků na vyšší stupeň vzdělávání je bezproblémový, snižuje se počet těch, kteří se hlásí na gymnázium. Výrazných nadregionálních úspěchů dosáhla škola v českém jazyce, fyzice a přírodopise. Rozsáhlá činnost kroužků a zaměření školy se odráží v úspěšných výsledcích sportovně nadaných žáků v lehké atletice, kopané, florbalu a košíkové.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků ŠZ

Škola naplňuje učební plány vzdělávacího programu podle schváleného učebního dokumentu. Její vzdělávací nabídka odpovídá podmínkám, za kterých byla zařazena do rejstříku škol a školských zařízení. Zaměření mimoškolní činnosti koresponduje se strategií školy. Sestavený rozvrh hodin a přestávek je v souladu s příslušnými ustanoveními obecně závazných právních předpisů. Škola systematicky identifikuje žáky se SVP. Školní řád obsahuje všechna ustanovení ve smyslu § 30 ŠZ. Jeho formální uspořádání není přehledné. Klasifikační řád (součást školního řádu) byl doplněn a upraven (stupeň nehodnocen) během inspekce. Úplná školní matrika je vedená v písemné i elektronické podobě. Třídní knihy obsahují průkazné údaje o průběhu vzdělávání a seznamování s pravidly bezpečnosti žáků. Na žádost rodičů byla otevřena školní studovna určena pro dojíždějící a žáky, kteří nebyli pro velký počet zájemců přijati do ŠD. Mohou zde odpočívat nebo se připravovat na vyučování.

Ředitel školy splňuje požadavky pro výkon své funkce včetně absolvování studia pro vedoucí pedagogické pracovníky. Komunikační systém školy má nastavena jasná pravidla, ale ředitel preferuje osobní kontakt s učiteli. Ucelenou zpětnou vazbu o kvalitě průběhu vzdělávání, plnění učebních osnov a dosahovaných výsledcích mu poskytují hospitace. Zaměření hospitační a kontrolní činnosti má předem daná kritéria. Zápisy z jednání pedagogické rady obsahují výsledky prospěchu a chování, ale chybí opatření ke zlepšení zjištěného stavu. Na řízení školy se podílejí kromě ředitele i další zaměstnanci, kteří participují na tvorbě všech důležitých dokumentů školy. Ve škole pracuje 14 metodických orgánů. Zabývají se mimo jiné hodnocením znalostí a dovedností žáků, v zápisech z jednání absentují konkrétní rozborů a případná opatření.

Škola vykazuje standardní personální podmínky. Pedagogický sbor je schopný týmové práce. Vzdělávání zajišťuje 27 pedagogických pracovníků. Dvě vyučující nesplňují podmínky odborné kvalifikace. K dispozici má škola logopeda a dvě kvalifikované výchovné poradkyně. Zástupkyně ředitele ukončila školský management. Studium k výkonu specializovaných činností neabsolvovali koordinátor EVVO, metodik ICT a SPJ. Výuku cizích jazyků zajišťuje 6 pedagogů, dva s odbornou kvalifikací, ostatní se pravidelně vzdělávají v jazykových kurzech. Sportovní kroužky vedou učitelé s trenérskou licenci. Účelná organizace DVPP formou seminářů umožňuje profesní růst pedagogů. Forma podpory začínajícím a nekvalifikovaným učitelům napomáhá zlepšit systém jejich práce. Rizika spatřuje vedení školy v nedostatku kvalitních učitelů a v neschopnosti přístupu některých z nich ke starším žákům. Proto se cíleně zaměřuje na seznamování učitelů s principy osobnostně sociální výchovy. Znalost personální problematiky umožňuje řediteli přijímat účinná opatření k jejich minimalizaci.

Vedení školy plánovitě zajišťuje obnovu a rozvoj materiálně technických podmínek. Škola má vzhledem k počtu žáků přiměřené pracovní i relaxační prostory s motivujícím prostředím. Rozlehlý areál tvoří víceúčelová hřiště s kvalitními lehkootletickými sektory a naučná stezka s altánkem. Klimatizované učebny mají na 1. stupni prostory pro nenáročnou pohybovou aktivitu. Všechny jsou zařízeny novým stavitelným sedacím nábytkem. Speciální učebny pro většinu předmětů svým zázemím plně vyhovují požadavkům pro moderní výuku. Dvě počítačové pracovny poskytují žákům a učitelům dostatek možností pro využívání interaktivních programů. K dispozici mají také tzv. mobilní učebny (notebooky). Nadstandardně vybavené tělocvičny, posilovna, školní knihovna, dílna a kuchyňka jsou optimálně využívány. Prostory pro přípravu učitelů, administrativní zázemí školy a vnitřní komunikační síť mají účelné vybavení. Koncepční

práce vedení školy a dobré vztahy se zřizovatelem se odráží na velmi dobré úrovni materiálních podmínek.

Škola má nastaveny kvalitní podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání (zdravé prostředí, rozvrh hodin, vhodný stravovací a pitný režim). Žáci mají možnost pod dohledem pedagogů trávit přestávky v přírodním areálu. Míra úrazů žáků za sledované období se nemění, 80 % z nich se stalo během sportovní činnosti. Často nebyla nedodržena časová dotace hodiny a některé činnosti žáci vykonávali o přestávce. Příležitosti jsou ve zlepšení sezení žáků při psaní a v dodržování psychohygienických podmínek vzdělávání (změna pracovního tempa, relaxace).

Objem poskytnutých finančních prostředků ze státního rozpočtu se v průběhu sledovaného období měnil vzhledem k počtu rozvojových programů MŠMT. Jeho podíl na celkových výdajích dosahoval v průměru 75 %. V oblasti rozvojových programů MŠMT škola získala prostředky především na odměňování zaměstnanců, včetně asistenta pedagoga. Příspěvek zřizovatele se pohyboval na stejné úrovni, kromě provozu přispíval na vybavení školy a na služby spojené s její činností. Úplata za poskytování školských služeb zůstává ve stejné výši a pokrývá režijní náklady. Příjmy z doplňkové činnosti (pronájem prostor), stejně jako získané sponzorské dary, posilují rozpočet školy. Finančně podporuje školu také SRPDŠ. Pořízení části vybavení ICT umožnila realizace projektů *Interaktivní a projektové vyučování* a *Putování časem – běh na dlouhou trať*.

Škola působí jako otevřené zařízení. Dvakrát ročně je veřejnost zvána na *Týden otevřených dveří s Vánoční a Velikonoční výstavou*. Školu navštěvují čáslavští senioři z Klubu důchodců, pro které žáci připravují program. Slavnostní vyřazení žáků 9. ročníků je spojeno s *Akademii* na konci školního roku. Kladně hodnotí ředitel školy spolupráci se zřizovatelem a aktivní zapojení učitelů v zastupitelstvu a komisích města. Rodiče mají zastoupení ve školské radě, jejich zájmy hájí zároveň třídní důvěrníci SRPDŠ. Vedení školy při řešení personálních otázek přihlíží k názorům rodičů. Jejich informovanost je dostatečně zajištěna standardními formami a nově i elektronickou žákovskou knížkou. Spolupráce s FK a AC Čáslav umožňuje škole rozšířit mimoškolní činnost a usnadnit přechod talentovaných jedinců do sportovních oddílů.

Závěry, celkové hodnocení školy

Škola zajišťuje žákům rovný přístup ke vzdělávání na požadované úrovni. Vzdělávací nabídka zohledňuje podmínky školy a potřeby žáků.

Upravený ŠVP „Sadovák školní vzdělávací program pro základní vzdělávání“ je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a naplňuje požadavky ŠZ.

Řízení školy má standardní úroveň. Organizace vzdělávání je ve většině ukazatelů efektivní. Formální úpravu potřebuje školní řád.

Prostorové podmínky jsou nadstandardní, materiální a personální předpoklady standardní.

Škola čerpá hospodárně finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu v souladu s účelem poskytnutí. Vedení školy využívá i další zdroje financování.

Podpora rozvoje osobnosti žáků má běžnou úroveň. Škola svým programem vytváří vhodné podmínky pro jejich bezpečný a zdravý rozvoj.

Předpoklady pro rozvoj klíčových kompetencí a výsledky jejich utváření mají standardní úroveň.

Při tvorbě nabídky vzdělávací i zájmové činnosti škola aktivně spolupracuje s dalšími partnery.

Škola systematicky hodnotí individuální a skupinové výsledky vzdělávání žáků a zabývá se i celkovými výsledky vzdělávání. V zápisech z jednání pedagogické rady a odborných komisí chybí naznačení podpůrných opatření především pro pomoc slabším žákům.

V porovnání s předcházející inspekční zprávou je patrný pozitivní posun v oblasti materiální a v oblasti řízení školy, zejména v organizování činnosti a vedení pracovníků.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci (ČŠI), a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu ČŠI Benešov, Černoleská 1997, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu Středočeského inspektorátu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole, jíž se týká, a ve Středočeském inspektorátu ČŠI.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Benešově dne 8. listopadu 2011

(razítko)

Mgr. Václav Zemek, školní inspektor

V. Zemek v. r.

RNDr. Antonín Smrž, školní inspektor

A. Smrž v. r.

Ing. Hana Borůvková, kontrolní pracovnice

H. Borůvková v. r.

Mgr. Helena Zahradníčková, přizvaná osoba

H. Zahradníčková v. r.

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Čáslavi dne 14. listopadu 2011

(razítko)

Mgr. Pavel Škarka, ředitel školy

Škarka P. v. r.

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.